

ACCESUL MIGRANȚILOR LA LOCUINȚE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG ÎN UE: BARIERE, GUVERNANȚĂ ȘI BUNE PRACTICI

Accesul migranților la locuințe adecvate și la prețuri accesibile este una dintre prioritățile planului de acțiune 2021-2027 al Comisiei Europene (CE) privind integrarea și incluziunea. În același timp, asigurarea unei locuințe adecvate reprezintă o provocare tot mai mare și pentru rezidenții locali din întreaga UE. În plus, de multe ori, politicile în domeniul locuințelor nu intră în sfera de competență a unui singur minister sau a unei singure agenții, ci necesită o cooperare interinstituțională. Prin urmare, este mai dificil să se colecteze și să se prelucreze date privind locuințele și, în special, privind situația locativă a diferiților migranți.

Această analiză a site-ului web european privind integrarea (EWSI) analizează unele dintre provocările și bunele practici pentru integrarea migranților în ceea ce privește locuințele și cazarea.

Analiza explorează principalele probleme cu care se confruntă resortisanții țărilor terțe (resortisanți ai țărilor terțe), inclusiv beneficiarii de protecție internațională (BIP) și beneficiarii de protecție temporară (BTP), în ceea ce privește asigurarea unei locuințe adecvate și sigure. De asemenea, analiza evidențiază bunele practici în ceea ce privește asistența acordată migranților pentru găsirea unei astfel de locuințe. Analiza acordă atenție soluțiilor de cazare pe termen mediu și lung, precum și activității desfășurate la nivel local, inclusiv în mediul rural, acolo unde este posibil.

Datele pentru analiză au fost colectate prin intermediul unui chestionar completat de coordonatorii de țară EWSI - experți în integrare din cele 27 de state membre ale UE (UE27). Chestionarul a inclus 15 întrebări; fiecare întrebare a examinat situația a trei grupuri specifice de migranți:

- Migranți din țările terțe cu ședere pe termen scurt. În acest caz, "pe termen scurt" semnifică șederea temporară eliberată, de exemplu, pe baza vizelor acordate pentru studii și muncă sezonieră. Prin urmare, șederea pe termen scurt este condiționată de îndeplinirea anumitor criterii, cum ar fi înscrierea într-un program de studii sau existența unui contract de muncă temporar. În ceea ce privește serviciile sociale disponibile, inclusiv locuințele, titularii de ședere pe termen scurt tind să aibă un acces limitat.
- Migranți țărilor terțe cu ședere pe termen lung. Această categorie semnifică o formă

sigură de ședere care nu depinde de motive specifice pentru care se află în țară (cum ar fi un contract de muncă, înscrierea într-un program de studii sau calitatea de membru al familiei unui rezident, de exemplu). Persoanele cu ședere pe termen lung tind să aibă acces la mai multe servicii sociale decât cele cu ședere pe termen scurt.

- Beneficiarii de protecție internațională (BIP). Aici sunt incluși ca subgrup și beneficiarii de protecție temporară (BTP) - cei strămutați de războiul Rusiei împotriva Ucrainei. Cu toate acestea, analiza nu se concentrează în mod explicit asupra acestora, având în vedere alte studii privind locuințele pentru BTP, inclusiv cele realizate

de Rețeaua europeană pentru migrație (EMN) și, în schimb, oferă exemple doar atunci când sunt relevante pentru un anumit punct. În mod similar, în unele cazuri, solicitanții de azil pot fi grupați cu PIF în ceea ce privește inițiativele pentru locuințe care îi includ împreună cu beneficiarii recunoscuți de protecție.

Conform Indicatorilor OCDE/CE privind integrarea imigranților 2023: Instalarea, în UE, aproximativ unul din cinci imigranți cheltuiește peste 40 % din venitul său disponibil pe chirie, în comparație cu aproximativ unul din opt dintre nativi. Această analiză EWSI constată, de asemenea, că lipsa unei locuințe accesibile este cel mai des citat obstacol în calea accesului la o locuință. În plus, conform indicatorilor privind instalarea, 26 % dintre imigranți locuiesc în locuințe care nu corespund standardelor, comparativ cu 20 % dintre persoanele născute în țară.

De asemenea, imigranții sunt mai predispuși să locuiască în orașe, conform raportului Settling In. În timp ce ideea integrării în zonele rurale este o soluție promițătoare pentru a rezolva problema supraaglomerării sau a lipsei de locuințe în municipalitățile mai mari, inițiativele în acest sens nu sunt încă suficient de ample în ceea ce privește amploarea sau numărul pentru a confirma acest lucru, după cum sugerează analiza actuală mai târziu.

În plus, ediția din 2018 a raportului Settling In a remarcat faptul că locuința este un factor-cheie pentru bunăstare. Cu toate acestea, situația economică nefavorabilă a unor migranți și cunoștințele reduse ale acestora cu privire la piața chiriilor le pot limita alegerea locuinței. De asemenea, aceștia se pot confrunta cu discriminare din partea proprietarilor, se arată în publicație. Această analiză EWSI confirmă faptul că discriminarea percepută este o preocupare majoră în toate țările UE și că informațiile limitate cu privire la modul de a beneficia de sprijin pentru locuințe împiedică accesul.

În cele din urmă, statisticile Eurostat arată că, în 2022, doar 23,3% dintre resortisanții țărilor terțe din UE dețineau o locuință, comparativ cu 73,7% dintre resortisanții UE. Pentru aceeași perioadă, supraaglomerarea costurilor locuințe-

-lor era o realitate pentru 21,9% dintre țărilor terțe, comparativ cu 8,1% dintre resortisanții UE, iar 32,9% dintre resortisanții țărilor terțe trăiau în condiții de supraaglomerare, comparativ cu 13,9% dintre resortisanți.

Puncte cheie

Această analiză EWSI constată că:

- Migranții din toate cele trei grupuri - resortisanți ai țărilor terțe cu ședere pe termen scurt, resortisanți ai țărilor terțe cu ședere pe termen lung și BIP/BTP - se confruntă cu diverse obstacole în calea accesului la locuințe obișnuite. Măsurile specifice, atunci când sunt disponibile, nu par să fie coerente sau să aibă un domeniu de aplicare suficient de larg pentru a compensa aceste obstacole.

- Cele mai importante trei provocări cu care se confruntă în special BIP includ discriminarea percepută, lipsa de locuințe la prețuri accesibile, precum și lipsa unui număr suficient de locuințe publice (fie că sunt disponibile prin măsuri generale sau specifice).

- Migranții par să fie expuși unui risc crescut de a rămâne fără adăpost în comparație cu cetățenii locali și cetățenii UE în cel puțin jumătate din țările UE, pe baza statisticilor disponibile, precum și a studiilor ad-hoc pe teren. Se remarcă câteva bune practici - a se vedea mai jos.

Diverse probleme îi împiedică pe migranți să profite de sprijinul obișnuit în numerar și în natură pentru locuințe. Barierele includ:

- mai mulți ani de ședere ca o condiție prealabilă pentru a beneficia de un astfel de sprijin;
- liste lungi de așteptare;
- disponibilitate limitată;
- practici birocratice complicate;
- lipsa de informații.

- Furnizarea de servicii și consiliere specifice în materie de locuințe poate fi pusă la dispoziție prin intermediul centrelor de integrare, de obicei în țările cu o istorie mai lungă a imigrației.

În alte părți, aceste servicii sunt adesea asigurate de organizații ale societății civile, care fie sunt mandatate în acest sens de către guvern, fie completează lacunele din proprie inițiativă, inclusiv prin proiecte finanțate de UE.

- Măsurile de sprijinire a soluțiilor pe termen mediu și lung pentru locuințe destinate în special migranților sunt disponibile în principal pentru BIP și BPT. Alți resortisanți ai țărilor terțe, în special cei cu ședere pe termen scurt, se califică rareori pentru măsurile specifice. În schimb, resortisanții țărilor terțe sunt mai susceptibili de a fi eligibili pentru măsurile generale, care sunt deschise persoanelor cu ședere legală, indiferent de cetățenie.

- Nivelul local apare ca fiind cea mai frecventă autoritate competentă în ceea ce privește accesul la locuințe, adesea în colaborare cu autorități de la alte niveluri de guvernare.

- În cazul în care autoritățile locale și regionale au mandat în ceea ce privește problemele legate de locuințe, sprijinul din partea guvernului central tinde să fie limitat în ceea ce privește domeniul de aplicare. De obicei, acesta vine sub forma unor programe de finanțare care sunt rareori pe termen lung. De exemplu, în cazuri de urgențe specifice - cum ar fi sosirea unui număr mare de persoane strămutate de războiul împotriva Ucrainei - guvernele centrale au intervenit suplimentar, în conformitate cu nevoile specifice ale beneficiarilor țintă.

- În majoritatea țărilor, autoritățile locale iau inițiativa de a organiza propriile soluții de cazare pentru PIF, deoarece acestea intră în sfera lor de competență. Există mai puține politici sau măsuri specifice în domeniul locuințelor care vizează sprijinirea resortisanților țărilor terțe, la nivel național sau local. Acest lucru este valabil mai ales pentru țările care, din punct de vedere istoric, nu au avut un număr mare de imigranți, cum ar fi țările din Europa Centrală și de Est și statele baltice.

- Un grup principal de bune practici dedicate soluțiilor de locuire pe termen mediu și lung se concentrează pe furnizarea directă de locuințe. Aceste proiecte sunt adesea gestionate de societatea civilă în cooperare cu alte părți interesate, cum ar fi autoritățile locale și actorii privați.

- O altă parte notabilă a practicilor de succes în domeniul locuințelor se concentrează pe asigurarea medierii între migranți și proprietarii privați. Aceste practici urmăresc să construiască încredere între cele două părți și, adesea, creează stimulente pentru ca proprietarii să închirieze locuințe resortisanților țărilor terțe și BIP/BTP.

- Bunele practici tind, de asemenea, să completeze diverse lacune, inclusiv în ceea ce privește furnizarea de opțiuni de cazare "de tranziție", în special pentru PIF/PTP-uri. Astfel, de multe ori, soluțiile de cazare nu se încadrează în mod clar în categoria "inițială" sau "pe termen lung", deoarece serviciile încearcă să abordeze diverse nevoi pe teren.

- Majoritatea programelor de locuințe menționate mai sus solicită migranților să se angajeze în alte activități de integrare, cum ar fi cursuri de limbă și de orientare, cu scopul de a deveni autonomi și capabili să se mute ulterior în locuințe private, pe termen lung.

- În timp ce bunele practici sunt prin natura lor predominant locale, este mai dificil să se identifice bune practici în materie de locuințe în zonele rurale, deoarece migranții încă tind să locuiască cel mai adesea în centrele urbane. Există câteva exemple bune de soluții în materie de locuințe în locuri în care nevoia de lucrători sezonieri TCN a fost stabilită de mult timp.